

Piff opp pensjonen – hvis du tør

Ekspertene mener stø kurs er best for fondssparere flest, men også at noen bør laste opp med aksjer i stormen.

■ **ODD STEINAR PARR**
Odd.steinar.parr@finansavisen.no

I 1987 – bare måneder før Wall Street og verdens børser krakket – minnet Warren Buffett sine medaksjonærer i Berkshire Hathaway om to «supersmittsomme» sykdommer som stadig treffer aksjemarkedet: Frykt og grådighet.

Denne vårens coronautbrudd har vist oss at frykt er veldig smittomt. Når «alle» er redde, krever det mot å bryte ut av flokken og bli «den grådige», altså den som kjøper aksjer når frykten har kjørt kursene i kjelleren.

Buffett overrasket i helgen ved å gjøre det kjent at han ikke har kjøpt aksjer hittil i denne krisen. Dette er i motsetning til i tidligere kriser, noe som har gjort ham til en av verdens rikeste. Samtidig legger investorlegenden ikke skjul på at han er klar for å gå tungt inn.

Statens Pensjonsfond Utland (oljefondet) er et annet eksempel på gevinstene som kan oppstå ved å kjøpe aksjer i krisetider. Fondet hamstret aksjer under finanskrisen i 2008/09, og nesten halve forvaltningskapitalen på 10.500 milliarder kroner er ren avkastning.

Kan coronakrisen derfor være en anledning for den enkelte fondssparer til å øke i aksjer?

Tapt på timing i to av tre år

Fondssparing handler om det lan-

EKSPERTENES FONDSFAVORITTER

Globale indeksfond globale indeksfond med valutasikring aktive, norske aksjefond norske/nordiske høyrentefond bærekraftsfond

ge løpet – ofte helt frem til pensjonisttilværelsen. Og risiko. Denne kan du justere underveis, så vel i innskuddspensjonen på jobben som i din private sparing.

Spareøkonom Bjørn Erik Sættem i Nordnet mener den

beste strategien for fondssparere flest er å sitte stille i båten.

– Å gjøre endringer i sin pensjonssparing når det stormer, er sjelden smart. Da er det lett å ta lite gjennomtenkte beslutninger, sier han.

Sættem snakker av egen erfaring.

– Jeg har forsøkt å time markedet i 20 år. I to av tre år har jeg tapt på det, men også lært mye, sier han.

– De siste årene har jeg hatt størstedelen av fondsporteføljen i globale aksjeindeksfond som jeg alltid sitter med. Dette utgjør grunnmuren i min langsiktige sparing, forklarer Sættem.

De lærde strides om hva dårlig timing – av både kjøp/salg og over-/undervektning av bransjer/regioner – koster fondssparere. I USA anslår Dalbar-studien 3-6

prosentpoeng i tapt, årlig avkastning i forhold til å sitte stille i et indeksfond som følger S&P 500.

Kritikere av studien hevder dette er å ta i, men selv ett prosentpoeng utgjør fort 100-150.000 kroner for en 30-årig månedsavtale på 3.000 kroner.

Kommer alltid tilbake

Sættem støtter seg til historien, som viser at aksjemarkedet alltid

henter inn kraftige fall.

– Men vi vet ikke hvor lang tid det vil ta. Etter finanskrisen brukte de brede indeksene 3-5 år på å nå gamle toppnivåer. I tillegg vet vi at de raskeste oppgangspe-riodene som regel finner sted like etter kraftige fall, sier spareøkonomen.

Månedlige spareavtaler anbefaler han å fortsette med.

– Og har du ikke begynt å spare

i aksjefond, er nå et godt tidspunkt å inngå en slik avtale, sier Nordnet-økonomen.

Pensjonsøkonom Øyvind Røst i KLP advarer mot timingrisikoen ved å sette inn større engangsbe-løp i aksjefond nå.

– Å prøve å treffe bunnen kan være spennende, men er vanskelig. Du konkurrerer mot alle andre «smartinger» som prøver på det samme, og det er gjerne litt tilfel-

BUFFETT

EN MANN Å LYTTE TIL: Warren Buffett har sett noen kriser, og aldri vært redd for å utnytte dem til aksjekjøp. Investoren er i dag en av verdens rikeste.

FOTO: NTB SCANPIX

JEKK OPP SPAREAVTALEN: KLPs pensjonsøkonom Øyvind Røst mener perioder med stor børsuro er godt egnet til å øke månedsbeløpet.

FOTO: KLP

Har du ikke overnaturlige evner, er det like greit å la være.

JORGE B. JENSEN, FORBRUKERRÅDET, OM Å TIME MARKEDET

KJØPTE DA «ALLE» VAR REDDE: Formuesforvalteren Finasco og partner Christian Kallevig Arnesen.

FOTO: EIVIND YGGESETH

dig om du treffer eller ikke, sier han.

– Jekk opp spareavtalen

Ifølge Røst har de aller fleste mest å tjene på å spare regelmessig.

– Det er tøft for pensjonssparere å se verdiene reduseres når aksjemarkedet faller. Like fullt er det viktig å løfte blikket, se fremover og være langsiktig, sier han.

KLPs pensjonsøkonom me-

ner perioder med stor børsuro er godt egnet til å øke månedsbeløpet i spareavtalen, men maner ellers pensjonssparerne til forsiktighet.

– Dette gjelder særlig om det er kort tid til du skal begynne å ta ut pengene. Det finnes ingen garanti for at børsene har steget før du må selge, advarer Røst.

Hos Forbrukerrådet er fagdi-

rektør Jorge B. Jensen på linje.

– Å endre investeringsstrategi basert på avisoverskrifter og kantineprat på jobben har sjeldent vært en vinneroppskrift. På børsen er det unormale det normale i det lange løp. Det føles bare ikke slik når risikoen kommer til syne gjennom et krakk. Over tid er det nettopp denne risikoen som er ment å gi høyere avkastning enn bankinnskudd, sier han.

– Norske forvaltere av kombinasjonsfond påstår de klarer å time markedet, men våre undersøkelser viser at heller ikke de lykkes. Har du ikke overnaturlige evner, er det like greit å la være, fortsetter Jensen.

Kjøpte da «alle» var redde

Noen av dem som innser sine begrensninger, velger å overlate investeringsbeslutningene til en

formuesforvalter.

Kundene i Finasco er nok fornøyde med valget hittil i coronakrisen. De gikk inn i 2020 kraftig undervekt i aksjer (20 prosent), men i midten av mars kjøpte formuesforvalteren seg opp igjen til nøytralvekt (60 prosent) i sine dynamiske fondsporteføljer.

Forvalteren solgte seg også ut

FORTSETTER PÅ NESTE SIDE ➔

DIN ØKONOMI

FRA FORRIGE SIDE

av høyrentefond før kollapsen i dette markedet, for så å kjøpe seg inn igjen i slutten av mars.

Kundene har dermed tatt del i 20 prosent børsoppgang og opptil det halve i høyrentefond.

– Markedet kan falle hardt igjen, også under forrige bunn, og derfor velger vi fortsatt ikke å gå «all-in» i aksjer, sier partner og senior formuesforvalter Christian Kallevig Arnesen.

Han avviser likevel at Finansco har vært for raske på avtrekkeren.

– Etter børsrallyet de siste ukene blir det vanskelig å se det slik. Vi kjøpte på nivåer hvor vi ikke kunne være sikre i det korte bildet, men hvor historien viser at det er overveiende sannsynlig med avkastning over normalen på 1-3 års sikt, sier Arnesen.

– Modige bør øke i aksjer nå

Nordnet-økonom Sættem mener den som tør bør anse børsfallet som en kjøpsmulighet.

– For å opprettholde aksjeandelen må du faktisk kjøpe aksjer (og selge rentepapirer) under eller etter et børsfall, og motsatt når aksjekursene har steget mye. Dette kalles rebalansering. Oljefondet og spareprofilene i innskuddspensjon nullstiller porteføljen jevnlig på denne måten, sier han.

Samtidig anbefaler Sættem å se privat pensjonssparing og jobbpensjon i sammenheng.

– Jobber du i offentlig sektor, har du en garantert pensjonsytelse som ikke svinger i takt med aksjemarkedet. Da bør du ha høy aksjeandel privat – gjerne 100 prosent. Jobber du i privat sektor og har høy aksjeandel i innskuddspensjonen, taler det for en noe lavere aksjeandel privat, sier han.

– Har du hatt lav aksjeandel privat og/eller i jobbpensjonen, uten å bli skremt av årets børsfall, er det et tegn på at du bør og kan ta høyere risiko i sparingen, understreker spareøkonomen.

Erfarne fondssparere mener han med fordel kan ha 100 prosent

BRANT SEG PÅ DÅRLIG TIMING: Men Nordnets spareøkonom Bjørn Erik Sættem har lært.

FOTO: IVAN KVERME

aksjer i både jobbpensjon og privat pensjon – også i utbetalingsperioden.

– Husk at folketrygden i realiteten er en sikker statsobligasjon. Dermed kan du ta betydelig aksjerisiko med annen pensjonssparing,

Jobber du i offentlig sektor, har du en garantert pensjonsytelse som ikke svinger i takt med aksjemarkedet

BJØRN ERIK SÆTTEM, NORDNET

– Permitterte bør absolutt vurdere å selge nå

Den fremtidige regnværsdagen har kommet.

Coronakrisen har utløst lange NAV-køer. 421.000 nordmenn er nå (30. april) registrert som helt eller delvis ledige. Mange er permitterte, og skal tilbake i jobb, men vet ikke når.

I all usikkerheten er det noe som er sikkert: inntektsbortfallet.

Forbrukerrådet bekymrer seg for rekordhøye boliglån og 166 milliarder kroner i usikret gjeld – forbrukslån og kredittkort.

– Å betjene høy gjeld med dagpenger kan være vanskelig. Strekker ikke avdragsfriheten på boliglånet til, kan det absolutt være fornuftig å selge seg ut av fond. Var fondsmidlene tiltenkt en fremtidig regnværsdag, er det ingenting å lure på: selg fond slik at privatøkonomien kan gå rundt, sier fagdirektør Jorge B. Jensen.

Rådet gjelder også fond tiltenkt en fremtidig pensjonisttilværelse.

– Når forutsetningene endres radikalt, er det ikke bare lov å re-

vurdere planen, det er klokt. Spesielt hvis alternativet er å ta opp nye, dyre forbrukslån, fortsetter Jensen.

Finansco-partner Christian Kallevig Arnesen mener valget mellom aksjefond og forbrukslån bør være en «no-brainer», uansett livssituasjon.

– Renten på forbrukslånet er ofte høyere enn forventet avkastning i aksjefond, og denne er attpåtil usikker. Nedbetaling av forbrukslån gir en garantert avkastning lik lånerenten, sier han.

SALGSANBEFALING: Fagdirektør Jorge B. Jensen i Forbrukerrådet mener permitterte bør vurdere å selge fond for å få privatøkonomien til å gå rundt. FOTO: FORBRUKERRÅDET